

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21Co/5/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2518202970
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2026:2518202970.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt C. D. XXXX/XXX, E., zastúpenej advokátom: Mgr. Miroslav Pavlík, Podjavorinskej 1922/9, Nové Mesto nad Váhom, proti žalovanému: F. B., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt C. D. XXXX/XXX, E., zastúpenému advokátkou: JUDr. Lenka Senčáková, Európska trieda 9, Košice, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalobkyne a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu v Trnave zo dňa 25. októbra 2024 č. k. PN-15C/77/2018-1329, takto

rozhodol:

Odvolačí súd rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol prvým výrokom (I.) o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) tak, že prikázal a) do výlučného vlastníctva žalobkyne: nehnuteľnosti evidované na LV č. XXX, k. ú. C. G., pozemok C-KN parc. č. 160, zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 180 m², pozemok parc. č. 161, záhrada, o výmere 919 m², spolu v hodnote 40.000 eur; hnutel'né veci spolu v hodnote 190 eur; b) do výlučného vlastníctva žalovaného: nehnuteľnosti evidované LV č. XXXX, k. ú. E., byt č. X v bytovom dome súpisné číslo XXXX, spolu s podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, spoluvlastníckym podielom na pozemku, v hodnote 84.000 eur; hnutel'né veci spolu v hodnote 1.655 eur; zostatok na bankových účtoch vedených v H., I. vo výške 2.834,18 eur; druhým výrokom (II.) uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie hodnoty jej podielu sumu 11.649,59 eur a tretím výrokom (III.) žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Rozsudok odôvodnil ustanovením § 136 ods. 2, § 143, § 144, § 145 ods. 1, 2, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1, 3, § 150 OZ (Občiansky zákonník zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov); čl. 8, § 132 ods. 1, 2, § 137 písm. b), § 149, § 150, § 151, § 153, § 185 ods. 1, 2, § 191 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok zákon číslo 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov).

1.1. Vecne zdôvodnil absenciou dohody o vyporiadaní BSM, a návrhom žalovaného na disparitu podielov (z dôvodu, že sa stal dlžníkom vyššej sumy peňazí za účelom pokrytia mesačných nákladov na chod domácnosti a iných výdavkov, inak by musel čerpať peňažné prostriedky z peňažných ústavov, kde by spoludlžníčkou bola aj žalobkyňa). Po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že nevznikol zákonný dôvod priznať niektorému z manželov väčší podiel pri vyporiadaní BSM, vychádzajúc z kritéria zásluhovosti o nadobudnutie a udržanie spoločného majetku, pričom prospech z pôžičiek, ktoré uzatvoril výlučne žalovaný, preukázaný nebol (spoločný majetok nebol nimi zhodnotený). Uvedené finančné prostriedky boli spotrebované, neodrazili sa v žiadnom majetku, ktorý by existoval v čase zániku BSM a bol zaradený v majetkovom substráte BSM. V zmysle súdnej praxe disparita podielov prichádza do úvahy v prípade výrazne negatívnych okolností prejavujúcimi sa v manželstve (napr. gamblerstvo, alkoholizmus, vyhýbanie sa práci a pod.), v prípade kvalifikovanej zásluhovosti (princíp zásluhovosti, ak zvýšené úsilie jedného z manželov zabezpečilo nadobudnutie a udržanie majetku značnej hodnoty), príp. ďalšie okolnosti (napr. platenie výživného na dieťa z predchádzajúceho vzťahu, spôsobenie škody a pod.), teda priznanie väčšieho podielu pri vyporiadaní BSM je výnimočné a nemožno ho odôvodniť

väčšími zásluhami o vytvorenie majetku ak jeden z manželov mal na to lepšie predpoklady než druhý manžel, ktorému však nemožno vytknúť, že pri nadobúdaní a udržiavaní spoločných vecí, i obstarávaní spoločnej domácnosti, nevyužíval svoje schopnosti a možnosti. Súd považoval za preukázané, že strany sporu sa rovnakým dielom starali o zabezpečovanie potrieb rodiny, v rozsahu svojich možností a schopností, spoločne pracovali v prevádzke E. lekárne (žalobkyňa v pozícii vedúca predajne). Žalobkyňa sa starala o domácnosť, spoločné deti, pracovala a skutočnosť, že žalovaný sa rozhodol nad rámec financovať rodinu enormne vysokými pôžičkami, nemožno pripísať na ťarchu žalobkyne a znížiť jej podiel na majetkových hodnotách patriacich do BSM.

1.2. Medzi stranami nebolo sporným zaradenie do majetkového substrátu BSM. nehnuteľnosti evidovanej na LV č. XXXX, ako ani jej prikázanie do výlučného vlastníctva žalovaného, ktorý ju od zániku BSM využíva na bývanie, pričom strany sporu sa zhodli aj na hodnote nehnuteľnosti (84.000 eur). Obdobne nebolo sporným, že do BSM patria aj nehnuteľnosti evidované na LV č. XXX, katastrálne územie G., ohľadom ktorých sa strany dohodli na ich hodnote vo výške 40.000 eur. Uvedené nehnuteľnosti prikázal súd do výlučného vlastníctva žalobkyne, prihliadajúc na kritérium solventnosti, ako aj rozumného usporiadania majetkových vzťahov medzi stranami sporu.

1.3. Hnuteľné veci patriace do BSM strany konania ustálili v rozsahu uvedenom vo výroku napadnutého rozhodnutia, ich prikázaním do výlučného vlastníctva tej strany, ktorá má od zániku BSM veci v držbe a nesporná bola aj zostatková hodnota týchto hnuteľností. Súd uviedol tiež dôvody, pre ktoré nezahrnul do masy BSM ďalšie hnuteľné veci, o ktorých strany konania tvrdili, že patria do BSM. Hnuteľné veci zaradené žalovaným do masy BSM podaním zo dňa 1.11.2021, predstavovali dary poskytnuté žalovaným žalobkyňi počas trvania manželstva, a tieto do masy BSM zaradené neboli.

1.4. Medzi stranami bolo sporné, či podnik E. lekárne patrí do BSM, keďže žalovaný tvrdil, že bol prevádzkovaný pod jeho obchodným menom F. B. – O.P.O.M., ako maloobchodný predaj produktov zdravej výživy a hoci medzi stranami bola uzavretá zmluva o spolupráci, žalobkyňa dostávala za prácu v obchode plat, ktorý po jej odchode zo spoločnej domácnosti bol navýšený, avšak žalobkyňa zrušila živnosť a z obchodu odišla. Žalobkyňa namietala, že nikdy nebola zamestnankyňou, ale rovnocennou spoločníčkou podnikajúcou v spoločnom podniku a ich právny vzťah bol obchodný. Zmluva o poskytovaní obchodných služieb, uzavretá medzi stranami, bola žalovaným vyhotovená z dôvodu, že žalobkyňa 1.2.2006 získala živnostenský list a súčasne nenávratný finančný príspevok vo výške 42.539 eur, ktorý použila na činnosť tohto obchodu. Nejednalo sa o zamestnanecký vzťah a počas pôsobenia v obchode žalobkyňa riešila celú jeho agendu v zmysle zmluvy o poskytovaní obchodných služieb zo dňa 31.1.2006 a starala sa o celý chod obchodu, v ktorom nedobrovoľne skončila po zamedzení prístupu do obchodu žalovaným. V dôsledku toho bola nútená zrušiť živnosť, keďže nemala finančné prostriedky na platenie odvodov. Po celú dobu spoločného podniku Prírodná lekárne (13 rokov) ho žalobkyňa viedla a rozvíjala, preto jej náleží i podiel z podniku.

1.5. Súd prvej inštancie konštatoval, že pre záver či podnik patrí do výlučného vlastníctva manžela alebo do BSM s druhým manželom, je určujúce to, či slúži výkonu povolania obidvoch manželov alebo len jednému z nich (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/3078/2006). Z dôvodu, že podnik manžela – podnikateľa nepatrí do BSM, nemôže byť v konaní o jeho vyporiadanie prikázaný do výlučného vlastníctva jedného z manželov. Za predpokladu, že podnik bol na počiatku nadobudnutý aj z prostriedkov patriacich do BSM, musí byť existencia podniku zohľadnená pri vyporiadavaní BSM. V týchto prípadoch ide o situáciu, keď použil podnikajúci manžel prostriedky patriace do BSM na svoj výlučný (ostatný) majetok. Podnikanie je potrebné chápať ako činnosť, ktorej výnosy patria obom manželom a ktorá obvykle slúži i k získavaniu hodnôt patriacich do BSM. Potom ale nemožno zabudnúť ani na výdavky a záväzky podnikajúceho manžela. Súdna prax sa priklonila k riešeniu, že podnikajúci manžel by bol povinný nahradiť do BSM takú čiastku, ktorá zodpovedá pozitívnemu rozdielu medzi aktívami a pasívami jeho podnikania ku dňu zániku BSM, čo bude z pravidla predstavovať cenu jeho podniku, pokiaľ nebol vytvorený i vynaložením oddelených prostriedkov podnikajúceho manžela (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2296/2004).

1.6. Súd prvej inštancie uzavrel, že podnik môže byť predmetom BSM, avšak za predpokladu, že ide o podnik patriaci obidvom manželom ako podnikateľom. Ku dňu zániku BSM mal však podnikateľské oprávnenie len žalovaný (žalobkyňa ukončila podnikateľskú činnosť dňom 1.12.2016), v dôsledku čoho nešlo o podnik patriaci obom stranám sporu ako podnikateľom, ale len žalovanému ako podnikateľovi (vec slúžiaca výkonu povolania len jedného z manželov). Súd preto podnik nezaradil do BSM, keďže patrí do oddeleného vlastníctva podnikajúceho manžela – žalovaného. Žalobkyňa získala živnostenské oprávnenie dňa 1.2.2006, teda v čase zriadenia predmetnej prevádzky v roku 2004 živnostenské oprávnenie ešte nemala. Podľa názoru súdu prvej inštancie, do BSM by patrili len výnosy z podnikania žalovaného, resp. cena podniku vypočítaná ako rozdiel medzi aktívami a pasívami podnikania.

Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa nesprávne zaradila do masy BSM podnik a nie výnosy z podniku, súd žalobkyňu nevyzýval na doplnenie skutkových tvrdení, pretože v súlade s princípom kontradiktórnosti konania a prejednávacej zásady je zodpovednosť za výsledok sporu na sporových stranách, ktoré sú zodpovedné za to čo v konaní tvrdia a čo urobia predmetom sporu (vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že o spoločný podnik nejde a živnostenským oprávnením disponoval ku dňu zániku len žalovaný, preto súd rozhodol, že uvedený podnik ako taký do masy BSM nepatrí).

1.7. Do BSM súd prvej inštancie zaradil i zostatok na účte žalovaného vo výške 2.834,18 eur. Žalovaná neuviedla skutkové tvrdenia na základe čoho dospela k záveru, že do BSM patrí aj zostatok na sporiacom účte žalovaného 2.400 eur, a že tieto financie nie sú započítané vo vyššie uvedenej sume. Do BSM patria aj finančné prostriedky, ktoré žalobkyňa vybrala zo spoločného účtu vo výške 15.000 eur (finančné prostriedky boli získané z pracovnej činnosti žalobkyne). Sumu 7.500 eur do BSM súd nezaradil s odôvodnením, že predmetom vyporiadania môžu byť len tie položky BSM, ktoré strany sporu navrhnú na vyporiadanie do troch rokov od zániku BSM (§ 149 a nasl. OZ). Súd neprihliadal na neskôr uvádzané tvrdenia žalobkyne, ktorými začala rozporovať zaradenie sumy 15.000 eur do masy BSM, a označil ich za účelové a nepreukázané. Urobila tak až po predbežnom právnom posúdení, v rámci ktorého súd uviedol ako nesporné, že suma 15.000 eur patrí do BSM. Svoju procesnú obranu podľa záveru súdu neuplatnila včas, v dôsledku čoho súd na tieto skutkové tvrdenia žalobkyne neprihliadal. Z dôvodu, že žalobkyňa preukázateľne vybrala zo spoločného účtu hotovosť vo výške 15.000 eur, vznikla jej povinnosť uhradiť žalovanému sumu 7.500 eur. Táto finančná hodnota bola už spotrebovaná, súd ju preto nemohol prikázať do výlučného vlastníctva žalobkyne, ale mohol ju len zohľadniť pri vyporiadaní BSM ako hodnotu, ktorú by mala žalobkyňa do BSM nahradiť (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/145/2020). Z dôvodu, že išlo o nakladanie so spoločnými finančnými prostriedkami pre výlučné potreby žalobkyne, žalovanému prislúchala polovica z uvedenej sumy.

1.8. Sumu 7.000 eur súd do BSM nezaradil, pretože predmetom súdneho vyporiadania môžu byť len položky BSM, ktoré strany sporu navrhnú na vyporiadanie do troch rokov od zániku BSM (žalobkyňa zaradila do masy BSM sumu 7.000 eur po uplynutí troch rokov od zániku BSM). Zaplatenú daň a poisťné vo výške 78,89 eur súd do BSM nezaradil, keďže išlo o spotrebované finančné prostriedky, neprejavujúce sa v žiadnej majetkovej hodnote a ku dňu zániku BSM sa v bezpodielovom spoluvlastníctve nenachádzali. Nezaradené do vyporiadania BSM ostali aj zaplatené príspevky do fondu prevádzky údržby a opráv vo výške 2.556,86 eur, z dôvodu, že návrh žalovaného o zaradenie týchto príspevkov do BSM bol súdu doručený až 1.11.2021, teda po uplynutí trojročnej lehoty od zániku BSM. Strany sporu zhodne uviedli, že do predmetu vyporiadania patria aj investície do nehnuteľnosti strán sporu, keď medzi stranami nebol sporný spoločný záväzok manželov týkajúci sa rekonštrukcie bytu vo výške 7.320 eur a výstavby pivnice 2.680 eur, spolu vo výške 10.000 eur.

1.9. Medzi stranami boli sporné záväzky zo zmlúv o pôžičke od viacerých fyzických osôb (A. J. C., K. K., L. A. M., N. J., O. A.) v celkovej výške 612.068,12 eur, ktoré zmluvy ako dlžník uzavrel ústne iba žalovaný a ktorých náhradu vo výške 219.756,30 eur požadoval z masy BSM. Z týchto peňazí, podľa tvrdenia žalovaného, financoval potreby a výdavky rodiny a keďže je povinný ich vrátiť, žiadal nahradiť finančné prostriedky z BSM. Súd prvej inštancie poukázal na ustálenú rozhodovaciu súdnu prax, podľa ktorej ak vznikol za trvania manželstva dlh, z ktorého bol zaviazaný len jeden z manželov, nejedná sa o spoločný dlh, pretože za právne úkony, týkajúce sa spoločných vecí sa nepovažuje napr. zmluva o pôžičke uzavretá len jedným z manželov (porov. rozsudok Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. 3Cz/57/73), ručiteľský záväzok jedného z manželov (R 61/1973) alebo zmluvy o výpožičke uzavretá len jedným z manželov (R 71/1994). Súd prvej inštancie konštatoval, že všetky zmluvy o pôžičke boli uzavreté len ústne, boli bezúročné a až následne bolo vykonané uznanie dlhu, bez lehoty splatnosti. Súd prvej inštancie tu nemal preukázané, že finančné prostriedky 219.756,30 eur boli všetky použité na nadobudnutie určitej majetkovej hodnoty patriacej do BSM, resp. že by sa prejavovala ku dňu zániku BSM. Je totiž vylúčené, aby sa prihliadalo na finančné prostriedky, za ktoré bolo financované niečo, čo nemožno považovať za vec spadajúcu do BSM, alebo za ktoré bola financovaná vec inak do BSM spadajúca, no pred zánikom BSM bola spotrebovaná (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/288/2013). Ani z výpovede účtovníčky žalovaného L. M. B. nemožno mať za preukázané, že žalovaný vkladal finančné prostriedky nadobudnuté z pôžičiek od viacerých fyzických osôb do podnikania a v akej výške. Žalovanému sa podľa záveru súdu v konaní nepodarilo preukázať, že peniaze zo zmlúv o pôžičke boli použité na nadobudnutie spoločného majetku, ale tvrdil, že z peňazí z pôžičiek od viacerých fyzických osôb, financoval náklady domácnosti a rodiny, spoločné aktivity, kultúrne podujatia, dovolenky. Žalobkyňa uvedené poprela, a preto dôkazné bremeno bolo na žalovanom, ktorý pravdivosť svojho tvrdenia nepreukázal.

1.10. Z predložených pokladničných dokladov, faktúr a blokov nebolo možné vyvodiť, že tieto boli uhrádzané práve z finančných prostriedkov, ktoré si mal žalovaný požičať. Žalovaný nepreukázal ani vklad do podniku v tvrdenej výške finančných prostriedkov a vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že na vklad boli použité finančné prostriedky získané z pôžičiek od jednotlivých svedkov, ktorých výpovede súd prvej inštancie v odsekoch 94. až 97. vyhodnotil. Podľa záveru súdu prvej inštancie výpovede svedkov K. K., L. M., N. J. a O. A., nebolo možné považovať za vierohodné, s prihliadnutím na správanie sa svedkov pri výpovedi, kedy vypovedali nepresvedčivo, odpovedali úsečne, vyhýbavo alebo všeobecnými odpoveďami bez konkretizácie, a všetci odpovedali rovnako, prípadne veľmi obdobne. V prípade všetkých zmlúv o pôžičke, vznikol dlh výlučne žalovanému bez súhlasu žalobkyne. Žalovaný nepreukázal, že by za finančné prostriedky z pôžičiek bola nadobudnutá vec patriaca do BSM (urobená investícia do spoločného majetku) a existujúca v čase jeho zániku, preto išlo výlučne dlhy žalovaného. Ústne zmluvy o pôžičke uzatváral výlučne žalovaný, pričom následne písomne uznal dlh. Z výpisov z účtu žalovaného mal súd preukázané, že žalovaný mal dostatok vlastných finančných prostriedkov na zabezpečenie bežného chodu domácnosti a zabezpečenie rodiny, nebolo preto dôvodné enormné zadĺženie samotného žalovaného. Súd prvej inštancie dal do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/288/2013, v rámci ktorého sa dovolací súd vyjadril k ustanoveniu § 150 veta druhá OZ tak, že manžel nemôže uspieť pri vyporiadaní BSM s každou refundačnou požiadavkou, t. j. nárokom na vrátenie toho čo vynaložil zo svojho majetku na spoločný majetok. Možno však nahradiť investície, ktoré sa v spoločnom majetku ešte prejavujú, pokiaľ pred zánikom spoločného majetku manželov nebolo z toho už všetko spotrebované. Predmetom vyporiadania, ktoré spočíva v zistení a rozdelení spoločného majetku môže byť len majetok, ktorý existuje ku dňu zániku BSM ako spoločný (R 104/67). Pôjde teda o také investície, ktoré sa v spoločnom majetku prejavujú. Taká vec musí preto existovať v čase zániku BSM a tvoriť predmet jeho vyporiadania.

1.11. Súd prvej inštancie odôvodnil nevykonanie dôkazu výsluchom svedka P. B. (za účelom preukázania starostlivosti žalobkyne do rozvodu manželstva a ozrejmenia finančnej bonity žalovaného na vyplatenie vyrovnacieho podielu žalobkyne), z dôvodu jeho nehospodárnosti, teda nemohol by viesť k inému rozhodnutiu súdu (syn strán sporu nemôže byť zaviazaný na vyplatenie vyrovnacieho podielu žalovaným žalobkyne). Súd prvej inštancie zosumarizoval, že žalovanému boli prikázané nehnuteľnosti, hnutelné veci a finančné prostriedky v celkovej hodnote 88.489,18 eur a žalobkyne boli prikázané nehnuteľnosti a hnutelné veci v celkovej hodnote 40.190 eur. Z celkovej masy BSM 128.679,18 eur má žalobkyňa i žalovaný dostať majetok v hodnote zodpovedajúcej polovici tejto čiastky (t. j. 64.339,59 eur). Vyrovnací podiel pre žalovanú tak predstavoval sumu 24.149,59 eur. Uvedenú sumu bolo potrebné znížiť o sumu 7.500 eur, ktorú žalobkyňa mala nahradiť do BSM; v dôsledku toho vyrovnací podiel predstavoval sumu 16.649,59 eur. Od tejto sumy bolo potrebné tiež odpočítať polovicu zo sumy 10.000 eur, ktorú splatil žalovaný na predmetnom záväzku (suma použitá na rekonštrukciu bytu a výstavbu pivnice, ktorú bude splácať žalovaný). Vyrovnací podiel žalobkyne tak predstavoval 11.649,59 eur.

1.12. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd prvej inštancie odkázal na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 262/2020, IV. ÚS 404/2022, stanovisko pléna PL ÚS 59/23), v zmysle ktorej v konaní o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva, majúcom povahu iudicium duplex, ak nie je žaloba zamietnutá, spravidla nemožno určiť, ktorý účastník má vo veci úspech (§ 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Je preto všeobecným východiskom pre rozhodovanie o trovách konania, súladným s ochranou vlastníckeho práva podľa čl. 11 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Charty základných práv a slobôd, aby žiadny z účastníkov nemal právo na náhradu trov konania voči inému účastníkovi, ibaže by preto boli dané osobitné dôvody. Uvedené závery platia aj pre konanie o vyporiadanie BSM. Neplatí preto právny záver, podľa ktorého v konaní o vyporiadanie BSM je rozhodovanie o náhrade trov konania ovládané zásadou úspechu vo veci. Odlišný postup je výnimkou, ktorá je podmienená dôvodmi osobitného zreteľa a musí byť riadne odôvodnená (rozhodnutia ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 1441/11 a III. ÚS 186/20).

1.13. Vzhľadom na uvedené nemožno podľa záveru súdu prvej inštancie procesný úspech odvodzovať z toho, aký spôsob vyporiadania strany navrhovali a ku ktorému sa súd v konečnom rozhodnutí priklonil. Žiadna z procesných strán výsledkom konania po finančnej stránke nestráca, obe získavajú majetkovú hodnotu, s ktorou do konania vstúpili. Na procesný úspech strán v konaní, s povahou iudicium duplex, treba pozeráť ako na čiastočný (rovnaký) a zásadne nepriznať náhradu trov žiadnej zo strán sporu podľa § 255 ods. 2 CSP, s výnimkou ak konkrétne okolnosti odôvodňujú priznanie náhrady trov jednej zo strán (napr. obštrukčné správanie spoluvlastníka, nezáujem o konštruktívne vyriešenie veci alebo šikanózný výkon práva). Z postoja strán v danom spore, ako i z ich procesných úkonov, bol preukázaný záujem na vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Strany sporu v procesnej zhode reagovali, s cieľom dospieť k dohode o vyporiadaní BSM. Skutočnosť, že žalobkyňa neprijala navrhované spôsoby

vyporiadania žalovaným a naopak, ako i to že k mimosúdnej dohode nedošlo, nemožno vyhodnotiť výlučne v neprospech tej-ktorej strany sporu.

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný navrhujúc jeho zmenu, vrátane prikázania všetkých nehnuteľností do jeho výlučného vlastníctva. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 356 ods. 1 písm. f), h) CSP (teda nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci). Namietal, že žalobkyňa takmer po celú dobu trvania súdneho sporu navrhovala prikázať všetky nehnuteľnosti do vlastníctva žalovaného, ktorý si zabezpečil finančné prostriedky pre vyplatenie vyrovnacieho podielu žalobkyni, ktorú skutočnosť aj preukázal. Tento spôsob vyporiadania BSM s ohľadom na účelnosť využitia záhrady spoločným synom, sa javil ako najviac zmysluplný. Opätovne predložil výpis z účtu, z ktorého je zrejmé, že disponuje dostatkom finančných prostriedkov na vyplatenie vyrovnacieho podielu (56.159,25 eur). Žalovaný má za to, že jeho solventnosť v súvislosti s výplatom vyrovnacieho podielu nebola a nie je sporná. Žalobkyňa o záhradu záujem nejavila, pričom ich spoločný syn počas uplynulých rokov záhradu zhodnotil, keďže tam chce žiť a postaviť si dom (záhradu obhospodaruje, stará sa o trávnik, stromy aj ostatné rastliny). Strany konania s uvedeným dlhodobým stavom súhlasili, bola dohoda, že záhradu prepíšu na dcéru a syna, ktorý ju vyplatí vo výške jej podielu. V odvolaní žalovaný konkretizoval investície realizované synom do predmetnej nehnuteľnosti (zhodnotenie pôdy, sfunkčnenie studne, dokončenie pivnice, vybudovanie garáže, inštalácia zabezpečovacieho systému na ochranu garáže a kamerového systému na monitorovanie záhrady). Súd prvej inštancie odmietol vykonať výsluch syna strán konania, s odôvodnením jeho nehospodárnosti, keďže tretia osoba nemôže byť zaviazaná na vyplatenie vyrovnacieho podielu. Vyplatením vyrovnacieho podielu nebude žalobkyňa ukrátená a zabezpečí sa podstatne zmysluplnejšie využitie nehnuteľnosti.

2.1. Žalovaný v odvolaní poukazoval na splnenie podmienok pre uplatnenie odklonu od parity podielov na vyporiadani BSM, s ohľadom na ním uvádzané pochybenia žalobkyne, konkrétne finančné straty počas výkonu jej práce v prevádzke E. lekárneň, jej nezáujem o zabezpečenie peňažných prostriedkov pre chod rodiny, nepodieľanie sa na získaní či zveľaďovaní majetku, nadviazanie mimomanželského vzťahu, iniciovanie rozvodu manželstva, zanedbávanie starostlivosti o deti, nutnosť podania návrhu na určenie výživného zo strany syna, absenciu zaťaženia žalobkyne pôžičkami, z ktorých žalovaný uhrádzal náklady rodiny, odčerpávanie finančných prostriedkov z BSM vo výške 22.500 eur bez vedomia žalovaného, nepodieľanie sa na úhrade výdavkov rodiny počas trvania manželstva ani na nadobudnutí majetku. V spore žalovaný argumentoval rozhodnutím NS ČR sp. zn. 22Cdo/3976/2011, odôvodňujúc disparitu podielov v situácii, ktorá je obdobná danému prípadu. Bol to žalovaný, ktorý sa usiloval o nadobudnutie a udržanie majetku, a ak by nezískal finančné prostriedky z pôžičiek, nemali by dostatok prostriedkov ani na bežný chod rodiny. Žalovaný namietal protichodnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď poukázal na nevedomosť žalovanej o pôžičkách a konanie žalovaného, ktoré rodinu zadlžilo, avšak na inom mieste odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že nemal za preukázané, že by svedkovia obidvom stranám alebo osobitne žalovanému reálne poskytli nejakú pôžičku, v konkrétnej výške. Súd podľa žalovaného nedal odpoveď na otázku, z akých prostriedkov boli uhrádzané výdavky rodiny, keď jeho príjem nebol postačujúci na úhradu týchto nákladov rodiny a žalobkyňa tieto výdavky neuhrádzala. Navyše žalobkyňa si podľa tvrdenia žalovaného ponechala dary značnej hodnoty, ktoré pre ňu žalovaný kúpil. Výsledky vykonaného dokazovania podľa názoru žalovaného poskytujú priestor pre priznanie väčšieho podielu na vyporiadavanom BSM žalovanému.

2.2. V závere odvolania žalovaný namietal rozhodnutie o náhrade trov konania, keďže súd prvej inštancie sa nezaoberal v odôvodnení svojho rozhodnutia kritériami v zmysle ustálenej judikatúry o trovách konania v danom type sporu (výška požadovaného a skutočne priznaného podielu, navrhovaný spôsob vyporiadania v porovnaní s vyhodnotením tejto otázky súdom, zohľadňujúc i výsledok sporu medzi stranami, ktoré veci do BSM prináležia a ktoré nie). Dal do pozornosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 266/2022 z 23. júna 2022, podľa záverov ktorého bolo nutné zaoberať sa výpočtom výšky pomeru úspechu a neúspechu strán v danom konaní. Práve miera čiastočného úspechu má byť podľa žalovaného rozhodujúcim kritériom či stranám bude priznaná čiastočná náhrada trov konania alebo nie.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla zaviazať žalovaného na plnú náhradu trov konania, keďže žalovaného nemožno hodnotiť ako účastníka konania čo i len s čiastočným úspechom v spore. Podľa jej názoru žalobca nezdôvodnil ani nepreukázal naplnenie odvolacích dôvodov. Žalobkyňa označila správanie žalovaného v priebehu sporu za dôvod, ktorý ju viedol k prehodnoteniu pôvodného návrhu ohľadom prikázania nehnuteľností do jeho vlastníctva. Žalovaný nepreukázal svoje

majetkové pomery, predovšetkým stav účtov, pričom zotrval na svojej vysokej miere zadlženosti. Za istých okolností možno dosiahnuť stav, že v konkrétnom momente by aj mohol mať žalovaný na účte určité finančné prostriedky, avšak o 24 hodín uvedené tvrdenie už nemusí byť pravdivé. Z predložených účtovných závierok žalovaného vyplýva, že je podnikateľom, ktorého obraty predstavujú 700.000 eur ročne, možno teda očakávať, že takýto kapitál pre vykázanie tohto druhu potvrdenia je schopný zabezpečiť.

3.1. Žalovaný sám potvrdil, že nehnuteľnosti v katastrálnom území C. G. z hľadiska užívania nie sú pre neho potrebné (až následne bude dôvodné sa zaoberať či spoločný syn bol oprávnený pozemok užívať, resp. aké úpravy bol oprávnený bez súhlasu strán konania urobiť). Žalobkyňa poprela dohodu o budúcom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na spoločného syna. Opakovane sa v priebehu konania vyjadřila, že vzhľadom na svoju finančnú situáciu si nemôže dovoliť prevádzať akýkoľvek majetok na deti, pretože nemá vyriešenú vlastnú bytovú otázku. Podľa jej názoru sa súd prvej inštancie dôkladne vysporiadal v rámci skutkových zistení so všetkými okolnosťami rozhodnými pre výrok o prikázaní nehnuteľností stranám konania.

3.2. Žalobkyňa namietala nesprávne hodnotenie dôkazov zo strany žalovaného, v súvislosti s opisom jej negatívneho konania. Podporne označila rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2433/1995, v zmysle ktorého disparita prichádza do úvahy v prípade svetovo úspešného športovca, ktorý vyvíjal značné úsilie k tomu, aby dosiahol uvedené postavenie a tomu zodpovedajúce značné príjmy umožňujúce nadštandardnú životnú úroveň rodiny a nadobudnutie majetku značnej hodnoty. V odôvodnení napadnutého rozsudku (odsek 29 až 36) sa podľa žalobkyne súd prvej inštancie náležite vysporiadal s otázkou disparity podielov strán konania. Žalovaný ním predkladanými dôkazmi preukazoval len skutočnosť, že požičané prostriedky použil buď na podnikanie alebo na zvýšenie životnú úroveň rodiny (dovolenky a pod.), nie však nadobudnutie majetku patriaceho do BSM.

3.3. Žalobkyňa zdôraznila, že vždy pracovala (s výnimkou obdobia materskej či rodičovskej dovolenky), starala sa o deti, rodinu a chod domácnosti, teda vytvárala aj podmienky na podnikateľskú činnosť žalovaného. Po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti, žalovaný jej zamedzil prístup do spoločného bytu, záhrady, pracoviska, a to napriek skutočnosti, že záhradu využívala do tohto času fakticky len ona.

4. Proti rozsudku podala včas odvolanie aj žalobkyňa, navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnila nesprávnymi skutkovými zisteniami súdom prvej inštancie a tiež nesprávnym právnym posúdením veci (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP).

4.1. Žalobkyňa namietala predovšetkým záver súdu týkajúci sa nezariadenia spoločného podniku do vyporiadavanej masy BSM. Podnik, prevádzkovaný pod obchodným menom F. B. – O.P.O.M., bol predajňou zdravej výživy, ktorý vznikol počas trvania manželstva z prostriedkov patriacich do BSM, pričom od počiatku jeho založenia sa na vedení podniku aktívne podieľala najmä žalobkyňa. Činnosť v podniku vykonávala žalobkyňa na základe zmluvy o poskytovaní obchodných služieb, uzavretej so žalovaným, spravujúcu sa Obchodným zákonníkom, pričom ručila i za splnenie záväzkov, prípadne za škodu podľa ustanovení tejto právnej normy. V rozpore s uvedeným je preto záver súdu prvej inštancie že ju nezaväzovala zodpovednosť. Za splnenie povinností pri prevádzkovaní spoločného podniku zodpovedali obidvaja manželia majetkom patriacim do BSM. Podnik patril obidvom manželom ako majetková hodnota, predstavujúca rozdiel aktív a pasív, vytvorená od jeho vzniku z prostriedkov patriacich do BSM až do jeho zániku. Slúžil pre účel predaja konečnému spotrebiteľovi, bolo potrebné nakúpiť tovar, a o takto vynaložené prostriedky bol znížený výnos z podnikania náležiaci do masy BSM. Žalobkyňa v rámci výkonu činnosti v prospech podniku na základe vyššie uvedenej zmluvy, vykonávala kompletnú činnosť súvisiacu s vedením a prevádzkou spoločného podniku. Žalovaný viackrát deklaroval, že aj vyplácanie odmeny podľa zmluvy o poskytovaní obchodných služieb bolo nastavené tak, že príjem bol tvorený predovšetkým zo zisku podniku, s cieľom optimalizácie daňového a odvodového zaťaženia.

4.2. Žalobkyňa namietala zaradenie finančných prostriedkov vo výške 15.000 eur do BSM, ktoré boli spotrebované za trvania manželstva a v čase zániku BSM už neexistovali, preto už nepatrili do vyporiadavanej masy. V konaní bolo preukázané, že vzhľadom na príjem žalobcu, nebolo možné zabezpečiť potreby, vrátane plnenia vyživovacích povinností, z iných prostriedkov.

4.3. Žalobkyňa sa v priebehu konania snažila zahrnúť do masy BSM aj sumu 7.000 eur, ktoré žalovaný preukázateľne vybral z účtu 23.12.2016, avšak súd poukázal na uplynutie trojročnej lehoty od zániku BSM. Bolo ale mimo dispozície žalobkyne navrhnuť zahrnutie uvedenej sumy do masy BSM skôr, pretože o tejto skutočnosti nemala presnú informáciu. Podaním zo dňa 21.4.2020 navrhla zabezpečiť účty žalovaného, k čomu došlo až v máji 2024, po ich obdržaní navrhla žalobkyňa zahrnutie

uvedenej sumy do masy BSM. V podaní zo dňa 21.4.2020 žalobkyňa uviedla návrh s cieľom označenia prostriedkov patriacich do BSM aspoň všeobecne.

4.4. Súd prvej inštancie podľa názoru žalobkyne nesprávne označil za nesporný spoločný záväzok manželov týkajúci sa rekonštrukcie bytu 7.320 eur a výstavby pivnice 2.680 eur, ktorý nebol medzi stranami nesporný. Spornosť záväzkov vyplýva z podania žalobkyne zo dňa 16.8.2019, na základe čoho žalobkyňa spochybnila samotnú dohodu o odklade splatnosti s F. A., navrhujúc ho vypočuť ako svedka. Rovnako tak bola žalobkyňou spochybnená dohoda o odklade splatnosti medzi žalovaným a K. A. zo dňa 3.10.2016. K spochybneniu uvedených dohôd došlo aj vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný tvrdil požičanie si peňažných prostriedkov na rekonštrukciu a súčasne odloženie splatnosti faktúr, dojednané bezúročne a za identických podmienok, ktoré spochybnil pri hodnotení dôkazov aj súd v nadväznosti na zmluvy o pôžičke, ktoré žalovaný uzatvoril s viacerými osobami v celkovej sume 612.068,12 eur.

4.5. Vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania žalobkyňa namietala nesprávne právne posúdenie veci s prihliadnutím na konanie žalovaného, ktorý tvrdil, že BSM je potrebné vysporiadať disparitou podielov, a to spôsobom, že žalobkyňa nenadobudne žiadny majetok patriaci do BSM, všetok bude prikázaný do vlastníctva žalovaného bez povinnosti výplaty vyrovnacieho podielu. V tejto súvislosti predložil žalovaný dôkazy vrátane uznania dlhu. Medzi stranami boli sporné záväzky zo zmlúv o pôžičkách od viacerých fyzických osôb (A. J., C., K. K., L. A. M., N. J. a O. A.) v celkovej výške 612.068,12 eur, uzavretých ústne len žalovaným, pričom rozsiahlu časť dokazovania súd venoval práve preukázaniu skutočností, ktoré spochybnili pravdivosť tvrdení žalovaného (odsek 77 až 104 napadnutého rozsudku). Uvedený postup žalovaného tak možno hodnotiť ako osobitnú okolnosť, na ktorú treba pri vyporiadaní BSM prihliadať, nielen s poukazom na dobré mravy, ale aj obštrukčné správanie žalovaného (polovica termínov pojednávania bola nariadená v dôsledku dokazovania uvedených skutočností). Na náhradu trov konania mal byť preto zaviazaný žalovaný.

5. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne poukázal na získanie svojho živnostenského oprávnenia 3.6.1992, teda pred uzavretím manželstva so žalobkyňou (20.5.1995). Súd prvej inštancie konštatoval, že podnik môže byť predmetom BSM, avšak za predpokladu, že ide o podnik patriaci obidvom manželom ako podnikateľom. Ku dňu zániku BSM mal podnikateľské oprávnenie len žalovaný, žalobkyňa podnikateľskú činnosť ukončila vo všetkých predmetoch podnikania dňom 1.12.2016. Nešlo preto o podnik patriaci obom stranám sporu ako podnikateľom, ale výlučne žalovanému, ako vec slúžiacia len výkonu jeho povolania, teda podnik patrí do oddeleného vlastníctva podnikajúceho manžela – žalovaného. Podnik viedol žalovaný a žalobkyňa v ňom poskytovala, na základe zmluvy o poskytovaní obchodných služieb žalovanému, služby v oblasti manažmentu, predaja zdravej výživy a potravinových doplnkov, a to v predajni, ktorej majiteľom bola firma O.P.O.M. Preto žalobkyňu nezaväzovala hmotná zodpovednosť, finančné postihy pre prípad strát či zlého hospodárenia, všetky riziká s podnikaním niesol žalovaný. V čase zriadenia prevádzky E. lekárň v roku 2004 živnostenské oprávnenie žalobkyňa ešte nemala, získala ho až 1.2.2006.

5.1. Žalobkyňa poskytovala subdodávku služieb. E. lekárň bola počas vedenia žalobkyne v strate, čo potvrdila aj účtovníčka L. M.. B.. Naviac spôsobila stratu, na ktorú bola upozornená, ale je neuhradila (21.11.2016 bola vykonaná kontrola pokladne, so zistením schodku 1.990,82 eur). Podľa tvrdení žalobkyne zistený rozdiel nebol správny, pretože zápisy v pokladničnej knihe neboli v čase vykonania kontroly úplné. Predmetom kontroly boli aj skladové zásoby výrobkov značky Energy, pričom v sklade chýbal tovar v hodnote 1.060,79 eur. Pochybenia žalobkyne ako vedúcej predajne sú opísané v podaní zo dňa 12.9.2024. Súd vyporiadava len veci, ktoré účastníci urobili predmetom konania. Prekročiť ich návrhy môže len pokiaľ ide o výšku, ceny vecí, a to ako ich vyporiada z kvalitatívneho hľadiska (žalovaný podporne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8CoP/146/2018, tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/684/2004).

5.2. Žalovaný poprel tvrdenie žalobkyne o spotrebovaní sumy 15.000 eur, ktoré vybrala z účtu. Až v priebehu súdneho konania začala tvrdiť, že uvedenú sumu spotrebovala, keďže si musela prenajať byt, ocitla sa bez práce, nemala nárok na dávku v nezamestnanosti a prvú prácu mala na čiastočný úväzok. Správne preto súd poukázal na zásadu koncentrácie konania (§ 153 CSP). Žalobkyňa pritom nepredložila dôkazy, ktoré by ňou uvádzané skutočnosti preukazovali.

5.3. Žalobkyňa v skutočnosti podľa žalovaného odčerpala z masy BSM celkovú sumu 22.500 eur, ktorá skutočnosť bola preukázaná výpisom z účtu. Ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že sumu 7.500 eur nebolo možné zahrnúť do masy BSM pre nedodržanie trojročnej lehoty, bolo namieste aj z dôvodu ochrany dobrých mravov zohľadniť túto sumu v priznaní disparity podielov strán sporu na vyporiadavanej mase BSM.

5.4. Žalobkyňa nedôvodne navrhovala, aby súd do masy BSM zahrnul aj 7.000 eur, ktorú žalovaný preukázateľne vybral z účtu 23.12.2016. Vzhľadom na dátum rozvodu manželstva strán konania (2.10.2018), k výberu spotrebovanej sumy došlo s odstupom takmer dvoch rokov, v dôsledku čoho podľa žalovaného nemôžu vzniknúť pochybnosti o tom, že uvedená suma s ohľadom na finančnú situáciu rodiny bola spotrebovaná. Túto sumu, žalobkyňa ale neuplatnila na súde v trojročnej lehote od zániku BSM.

5.5. Žalobkyňa namietala i nesprávne zohľadnenie sumy 7.320 eur na rekonštrukciu bytu a 2.680 eur na výstavbu pivnice majúc za to, že v týchto dohodách bola splatnosť faktúr dojednaná bezúročne. Na rekonštrukciu bytu si žalovaný zobral pôžičku a náklady na výstavbu pivnice doposiaľ neuhradil z dôvodu odkladu splatnosti faktúry, tieto náklady vo výške 10.000 ako spoločné pasíva, ktoré uhradí žalovaný, uznala i žalobkyňa podaním zo dňa 10.1.2024. Spochybnenie odkladu splatnosti dlhu nie je však spochybnením dlhu samotného. Keďže dlho doposiaľ zaplatený nebol, tvorí pasívum BSM, ktoré je potrebné vyporiadať. Skutočnosť, že svedkovia si nepamätali na pojednávaniach presné sumy a dátumy ohľadne záväzkov žalovaného z pôžičiek (preukázané listinou o uznaní dlhu) bolo dané tým, že v predvolaní nebol uvedený predmet ich výpovede, ani poučenie v akom rozsahu sa majú na svedeckú výpoveď pripraviť. Žalovaný vždy bol jediným živiteľom rodiny a nebol sporná ani životná úroveň, ktorú rodina mala Ak nefinancoval výdavky z peňazí z pôžičiek, vyvstáva otázka z akých zdrojov bol financovaný rozdiel medzi príjmami a výdavkami. To či si strany dohodli úročenie pôžičiek, resp. či stanovili presný dátum vrátenia peňazí, je odrazom autonómie vôle zmluvných strán a ide o konanie v súlade so zákonom. Uvedené výhrady nemôžu byť relevantnou argumentáciou v súvislosti s platnosťou zmlúv o pôžičkách.

5.6. V súvislosti s rozhodnutím o náhrade trov konania žalovaný argumentoval, že súd nebol viazaný petitom žaloby v zmysle, že môže prisúdiť viac alebo iné než žiadala žalobkyňa. Nemôže však vyšetrovať čo tvorilo spoločný majetok ku dňu vyporiadania a rozhodovať o tom, čo strany sporu predmetom vyporiadania neurobili. Spôsob vyporiadania masy BSM sa v priebehu konania menil, a to zo strany žalobkyne ako i žalovaného. Návrhom žalovaného na disparitu podielov pri vyporiadaní BSM, súd prvej inštancie nebol viazaný. Rozhodnutie súdu o tom, či disparitu zohľadní, tak nemožno považovať za úspech či neúspech strany sporu. Rozhodujúcim pre určenie úspechu strany v spore o vyporiadanie BSM, je správnosť ustálenia masy BMS, ktorú má vyporiadať. Vo vzťahu k navrhovaným dôkazom za účelom preverovania povahy a výšky pôžičiek, ktorými bol žalovaný zaťažený, žalobkyňa tvrdenia rozporovala a navrhla množstvo dôkazov, ktoré žiadala vykonať. Napriek tomu, že predložil písomné uznanie dlhu, žalobkyňa navrhovala vypočítať ako svedkov všetkých veriteľov žalovaného, ako i predložiť peňažné denníky za obdobie rokov 2000 – 2018. Z predloženého rozsiahleho rozsahu dokumentácie však žalobkyňa žiadne relevantné skutočnosti nevyvodila. V tomto smere dôkazný návrh mal šikanózný charakter.

6. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov) po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolania obsahujú zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že sú dané dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Pri aplikácii zásad vyporiadania BSM treba mať na zreteli okolnosti jednotlivého prípadu. Ustanovenie § 150 tretia a štvrtá veta OZ patria k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, teda prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy z okruhu jednotlivých okolností. Aby hypotéza právnej normy bola vymedzená správne, je potrebné prihliadať na všetky okolnosti, ktoré v posudzovanom prípade možno považovať za podstatné či významné.

8. Žalovaný v odvolaní namietal spôsob vyporiadania nehnuteľností evidovaných na LV č. XXX v katastrálnom území C. G. (pozemok C-KN parc. č. 160, zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 180 m² a pozemok C-KN parc. č. 161, záhrada, o výmere 919 m², vo všeobecnej hodnote 40.000 eur), patriacich do BSM, ich prikázaním do výlučného vlastníctva žalobkyne, zdôrazňujúc jej pôvodný návrh na prikázanie uvedených nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalovaného, a tiež dlhodobjšie využívanie nehnuteľností ich spoločným synom a ním zrealizovaných rozsiahlych investícií,

akcentujúc svoju solventnosť v súvislosti s vyplatením všeobecnej hodnoty týchto nehnuteľností v prospech žalobkyne.

9. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd nebol viazaný konkrétnymi návrhmi strán konania na spôsob vyporiadania BSM. Správne vychádzal zo všeobecnej zásady vyporiadania, prikázáním aktív, najmä vecí, približne v rovnakej hodnote jednotlivým stranám konania, s cieľom minimalizovať sumu, ktorú musí jeden z bývalých manželov vyplatiť druhému (ideálne bez povinnosti peňažného výplatku). Solventnosť, predstavujúca ďalšie kritérium v súvislosti s vyporiadáním BSM, označil súd prvej inštancie ako skutočnosť medzi stranami spornú, a prikázanie vyššie označených nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalobkyne vyhodnotil ako rozumné, komplexné a do budúca nekonfliktné usporiadanie majetkových vzťahov medzi stranami sporu.

10. Významným hľadiskom pre prikázanie veci jednému z bývalých manželov do výlučného vlastníctva je aj solventnosť bývalého manžela, ktorý o prikázanie žiada. Vyžaduje sa preto hodnoverné preukázanie dispozície s prostriedkami na vyporiadanie podielov druhého manžela v primeranej lehote.

11. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie však absentovalo vyhodnotenie kritéria solventnosti žalovaného, na základe vykonaného dokazovania (§ 150 a § 151 CSP), z ktorého by boli zrejmé skutočnosti, podľa ktorých súd posúdil solventnosť žalovaného ako spornú a na základe prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vyhodnotil ako nepreukázanú, čo žalovaný v odvolaní namietal.

12. Súčasne je potrebné uviesť, že finančný aspekt pri posudzovaní spôsobilosti strán konania vyplatiť protistranu titulom vyrovnania nemožno považovať sám o sebe za rozhodujúci, bez náležitého zváženia všetkých ostatných relevantných kritérií pri vyporiadání bezpodielového spoluvlastníctva manželov (§ 150 OZ). Prihliadanie na kritériá a zásady vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v kontexte individuálnych okolností prípadu, sleduje totiž cieľ spravodlivého vyporiadania spoločného majetku manželov.

13. Súd prvej inštancie súčasne konštatoval, že určujúcim pri vyporiadání BSM je zásadne hľadisko účelného využitia veci stranami konania. Pokiaľ žalovaný argumentoval v spore dlhodobším obhospodarovaním predmetných nehnuteľností treťou osobou (spoločný syn žalobkyne a žalovaného), v odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentovala odpoveď aj na uvedenú argumentáciu strany konania.

14. Súd, ktorý sa vysporiadava s argumentáciou strany konania, nemôže ju odmietnuť len pre nesprávnosť, ale musí uviesť, v čom táto nesprávnosť konkrétne spočíva. Ak konajúci súd nepojme do vyhodnocovania dokazovania všetky relevantné dôkazy a preukázané skutočnosti, z hľadiska predmetu konania, a nevysporiadania sa s nimi, potom je daná i objektívna prekážka pre záver o tom, či posúdil unesenie dôkazného bremena oboch sporových strán správne (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 90/2015). Hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Na uvedené potom nadväzuje nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku.

15. Žalovaný v odvolaní namietal i neuplatnenie odklonu od parity podielov pri vyporiadání BSM. Základnou zákonnou zásadou vyporiadania BSM je zásada rovnosti podielov (tzv. princíp parity), pri ktorej sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov na majetku sú rovnaké. Z tejto zásady je umožnené výnimočne uplatniť postup, ktorého výsledkom je nerovnomerné určenie podielov. Ide však vždy o výnimočné opatrenie v záujme zásady spravodlivosti a dobrých mravov. Pre úvahu o výške podielov sú významné okolnosti uvedené v § 150 OZ, teda potreby maloletých detí, zásluhy oboch manželov o nadobudnutie a udržanie spoločného majetku, starostlivosť o rodinu, deti a obstarávanie spoločnej domácnosti, pričom ide len o demonštratívny výpočet okolností. Prípady nerovností podielov môžu byť odôvodnené predovšetkým za situácie, ak v prospech jedného z manželov nasvedčuje existencia všetkých alebo prevažnej väčšiny zákonných kritérií pre vyporiadanie BSM. Zákon explicitne neupravuje spôsob nerovného vyporiadania a disparita môže byť tak vyjadrená nie iba percentom či zlomkom, ale aj prikázáním veci jednému z manželov bez toho, aby bol zaviazaný finančne sa s druhým manželom, pokiaľ ide o túto vec, vyrovať (porov. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 343/2014-26, nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 537/2012, v ktorom si ústavný súd osvojil právny názor vyjadrený v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2914/99).

16. Súdny odklon o princípu rovnosti podielov je postupom, ktorý musí byť opodstatnený konkrétnymi okolnosťami (porov. uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/3174/2007).

17. V prejednávanej veci súd prvej inštancie rozhodol vychádzajúc zo zásady parity podielov strán konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa zaoberal žalovaným navrhovanou disparitou podielov pri vyporiadaní BSM. Vyhodnotil tvrdenie žalovaného, ktorý si mal požičať vyššie sumy peňazí za účelom pokrytia mesačných nákladov na chod do domácnosti a iných výdavkov (inak by čerpal finančné prostriedky z peňažných ústavov), spôsobom, že prospech z pôžičiek, ktoré mal uzatvoriť žalovaný, preukázaný nebol, teda spoločný majetok manželov sa nimi nezhodnotil a súčasne prihliadal i na to, že uvedené finančné prostriedky boli spotrebované, neodrazili sa v žiadnom majetku, ktorý by existoval v čase zániku BSM a bol zaradený v majetkovom substráte BSM. Súd zdôraznil, že odklon od princípu rovnosti podielov vyžaduje situáciu, keď zvýšené úsilie jedného z manželov zabezpečilo nadobudnutie a udržanie majetku značnej hodnoty, čo nebol daný prípad. Priznanie väčšieho podielu pri vyrovnaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je teda výnimočné a nemožno ho odôvodniť väčšími zásluhami o vytvorenie majetku v prípade, ak jeden z manželov mal na to lepšie predpoklady než druhý manžel, ktorému však nemožno vytknúť, že pri nadobúdaní a udržiavaní spoločných vecí a pri zaoštarávaní spoločnej domácnosti nevyužíval svoje možnosti a schopnosti a svoje povinnosti neplnil riadne.

18. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie nemal za preukázané také skutočnosti, z ktorých by plynulo, že výlučne žalovaný sa staral o spoločnú domácnosť, len on ju finančne zabezpečoval, resp. sa výlučne žalovaný podieľal na získaní majetku. Naopak nadobudnutie finančných prostriedkov vo výške 600.000 eur žalovaným, bez toho, aby o týchto pôžičkách a sumách požičaných prostriedkov oboznámil žalobkyňu, označil súd prvej inštancie za rozporné s dobrými mravmi, keďže týmto spôsobom zadlžil rodinu a ohrozil i majetkové hodnoty patriace do BSM (odsek 34. napadnutého rozsudku). Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že strany sporu sa rovnakým dielom starali o zabezpečovanie potrieb rodiny v rozsahu svojich možností a schopností, spoločne pracovali v prevádzke E. lekáraň, v ktorej žalobkyňa vykonávala pozíciu vedúcej predajne. Ak sa žalobkyňa starala o domácnosť, spoločné deti, pracovala, rozhodnutie žalovaného nad rámec financovať rodinu enormne vysokými pôžičkami, správne podľa záveru súdu prvej inštancie nemožno pripísať na ťarchu žalobkyne a znížiť jej podiel na majetkových hodnotách patriacich do BSM.

19. Výnimočné priznanie väčšieho podielu pri vyporiadaní BSM žalovanému by podľa záveru súdu prichádzalo do úvahy iba v prípade, ak by pri starostlivosti o deti, rodinu, spoločnú domácnosť, pri nadobúdaní a udržaní spoločných vecí, svoje možnosti a schopnosti žalobkyňa nevyužívala, neplnila svoje povinnosti riadne, čo nebol daný prípad. Skutočnosť, že si žalobkyňa našla známosť a opustila spoločnú domácnosť, súd prvej inštancie posudzoval v komplexe všetkých ďalších okolností a vyhodnotil, že nevere žalobkyne predchádzalo disharmonické spolužitie strán sporu, kedy už nebolo možné očakávať obnovenie manželského spolužitia, a ktorá už nemala priamy dopad na hospodárenie so spoločným majetkom, ani na starostlivosť o rodinu. Skutkové okolnosti týkajúce sa nevery žalobkyne preto súd prvej inštancie nevyhodnotil, z hľadiska odklonu od zásady parity, za významné. Súd nezhliadol v rámci vykonaného dokazovania ani existenciu dôvodov krajne negatívneho správania žalobkyne v starostlivosti o rodinu a udržanie spoločných vecí, resp. nestotožnil sa s takým výkladom negatívnych okolností, ktoré by zakladali disparitu podielov. Poukázal na výpoveď svedkyne L. M. B. (účtovníčky žalovaného), z ktorej vyplynulo, že vedúcou v prevádzke E. lekárne bola žalobkyňa, kde sa vykonávala analýza účtovníctva (nebola možná presná odpoveď na otázku, či keď v tomto mesiaci je mínus, tak na účte je mínus). Nebolo možné ustáliť, že samotná žalobkyňa spôsobila schodok v uvedenom podniku, ako ani to, že uvedené bolo spôsobené nesprávnym vedením pokladničnej knihy žalobkyňou (k úhrade zaúčtovanej faktúry mohlo dôjsť aj neskôr, podľa lehoty splatnosti, prelínajú sa tam mesiace). Nepreukázalo sa tak výnimočne negatívne konanie žalobkyne, ktorá by vedome viedla prevádzku podniku E. lekáraň nedbalo alebo by v ňom úmyselne spôsobovala dlhy (porov. odsek 36 rozsudku súdu prvej inštancie).

20. Skutočnosť, že sa žalovaný s názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje, sama o sebe nepostačuje na prijatie záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené či nelogické. Poukaz žalovaného na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/3976/2011 nebol náležitý, vzhľadom na vyššie vyhodnotenie dokazovania súdom prvej inštancie, keďže v okolnostiach

v posudzovanej veci nešlo o prípad, kedy v dôsledku opustenia domácnosti sa počas trvania manželstva manželka nepodieľala na starostlivosti o rodinu, deti, domácnosť, neplnila si vyživovaciu povinnosť na maloleté dieťaťa (sám žalovaný v odvolaní uviedol, že návrh na určenie vyživovacej povinnosti podal plnoletý syn, s ohľadom na vzniknutú situáciu, kedy sa žalobkyňa mala odsťahovať z domácnosti). S poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, týkajúce sa disparity podielov (odsek 32. až 36. napadnutého rozsudku), nebolo možné stotožniť sa s námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie sa obmedzil len na všeobecné konštatovanie, že nerešpektovanie parity podielov by bolo v rozpore s dobrými mravmi.

21. Nemožno sa stotožniť ani s tvrdeniami žalovaného v odvolacom konaní, že žalobkyňa sa o príjem rodiny nezaujímala. O uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 19 ods. 1 zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov). Vychádzajúc zo základných zásad uvedených v článku 1 a 4 zákona o rodine, povinnosť uspokojovať potreby rodiny založenej manželstvom majú obidvaja manželia, avšak pokiaľ ide o rozsah, táto povinnosť závisí od schopností, možností a majetkových pomerov každého z nich. Neznamená teda mechanickú rovnosť a povinnosť každého manžela prispievať rovnakým dielom. Za uspokojovanie potrieb rodiny sa považuje aj osobná starostlivosť o deti a spoločnú domácnosť. Tvrdenie žalovaného, že ak by nezískal finančné prostriedky z pôžičiek, rodina by nemala dostatok prostriedkov ani na bežný chod rodiny, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, aj vzhľadom na tvrdenia žalovaného, ktorý (okrem iného) konkretizoval luxusné dary pre žalobkyňu z jeho strany (diamantový prsteň 3.200 eur, diamantové náušnice 1.900 eur, notebook MacBook Air 350 eur, trekingské palice odpružené zostatková hodnota 50 eur, kompletná lyžiarska výstroj zostatková cena 150 eur, bicykel zn. Kellys zostatková hodnota 200 eur, cca 50 párov topánok, značkové oblečenie na lyžovačku, približne 10 kusov kabeliek v hodnote od 100 do 350 eur/ks).

22. Vzhľadom na závislý charakter výroku o náhrade trov konania od meritórneho rozhodnutia súdu, ktoré bolo rozhodnutím odvolacieho súdu zrušené, vo vzťahu k odvolacím námietkam obidvoch strán konania voči rozhodnutiu o trovách konania, je potrebné dať do pozornosti rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 266/2022, sp. zn. III. ÚS 138/2022), so závermi ktorej bude potrebné sa vysporiadať. V zmysle záverov tejto rozhodovacej praxe v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je nevyhnutné zväziť výsledok sporu z toho pohľadu, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadrení, ale aj v ich ďalších podaniach vrátane odvolaní, žiadali. Pomer úspechu strán vo veci podľa § 255 Civilného sporového poriadku so záverom, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, nemožno zdôvodniť všeobecnými východiskami, podľa ktorých strany mali vo veci nešpecifikovaný čiastočný úspech, ich podiely na spoločnom majetku sú rovnaké, spor neskončil podľa predstáv ani jednej strany a vyporiadanie bolo v záujme oboch strán. Takáto argumentácia je mimo rámca zákonnej úpravy § 255 Civilného sporového poriadku, keďže nevyjadruje pomer úspechu strán vo veci a preto je porušením základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR.

23. Skutočnosť, že konanie o vyporiadanie BSM je konaním, v ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami sporu, nemá vplyv na otázku rozhodovania o náhrade trov konania a preto je potrebné vychádzať zo zásady úspechu. V konaní o vyporiadanie BSM nie je preto možné považovať za správne automatické rozhodnutie o náhrade trov konania spôsobom, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov právo (je možné tak urobiť v prípade existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa). Prihliada sa tiež na to, či tá zo strán sporu, ktorá mala vo veci úspech, sa snažila pred začatím sporu s protistranou dohodnúť a či procesné podania tejto strany kvalitatívne a kvantitatívne aspoň približne zodpovedali tomu, ako súd vo veci samej rozhodol. Rozhodnutie o tom či a nakoľko bol účastník procesne úspešný, tak závisí na úvahe súdu. Prihliadať je potrebné i na výšku požadovanej a skutočne priznanej výšky vyporiadacieho podielu a zohľadniť výsledok sporu medzi účastníkmi o to, ktoré veci (majetkové položky s vyššou hodnotou) prináležia do spoločného majetku a ktoré nie.

24. Podnikanie živnostníka svojou ekonomickou stránkou ovplyvňuje BSM jednak v tom zmysle, že výnosy z podnikania patria do BSM a môžu byť základňou pre jeho rozmnožovanie, jednak v tom zmysle, že dlhy vzniknuté z podnikania živnostníka môžu viesť k zmenšovaniu masy BSM. Z hľadiska všeobecnej požiadavky spravodlivého usporiadania vzťahov (aj medzi manželmi) je preto opodstatnené a pri absencii dohôd manželov (v zmysle § 143a a § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka) tiež účelu BSM zodpovedajúce, že ak sa nepodnikajúci manžel živnostníka má spolupodieľať na dlhoch svojho manžela

spätých s výkonom jeho povolania (živnosti), má sa rovnako počas trvania manželstva spolupodieľať aj na nadobúdaní majetku spätého so živnostenským podnikaním druhého manžela (porov. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/1/2014 zo dňa 14. apríla 2016). V prejednávanej veci však obidvaja manželia nielenže boli podnikateľmi, ale vykonávali aj spoločnú podnikateľskú činnosť, na základe zmluvy o poskytovaní obchodných služieb zo dňa 31.1.2006.

25. V preskúmvanej veci nebolo sporné, že podnik (prevádzkovaný pod obchodným menom F. B. – O.P.O.M.), ako predajňa zdravej výživy, vznikol za trvania manželstva strán konania, z prostriedkov patriacich do BSM, ako ani skutočnosť, že dňa 1.2.2006 získala živnostenský list aj žalobkyňa (ktorá nenávratný finančných príspevkov vo výške 42.539,- Sk, použila na činnosť obchodu).

26. Žalobkyňa v zmysle článku II. zmluvy o poskytovaní obchodných služieb riešila celú agendu obchodu a starala sa o jeho chod. Spôsob a forma účasti žalobkyne na podnikaní v predajni (majiteľom ktorej bol podľa uvedenej zmluvy žalovaný ako živnostník) predstavovali spoločné podnikanie manželov živnostníkov, a to z formálneho ako i materiálneho hľadiska. Osobná angažovanosť žalobkyne, zmluvne upravená spolupráca ako i finančná spoluúčasť, pri plnení úloh a čiastkových úkonov, ktoré vykonáva živnostník sám alebo prostredníctvom zamestnancov, nepochybne preukazovali aj existenciu spoločného podniku (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/1/2014). Okolnosťou vylučujúcou, aby vec bola vylúčená z bezpodielového spoluvlastníctva manželov je skutočnosť, že podnik skutočne slúži výlučne len jednému manželovi a neslúži druhému, čo nebol daný prípad. Pokiaľ podnikateľom nebol len jeden z manželov a išlo o vec skutočne slúžiacu výkonu podnikania (povolania) obidvom manželom, patrí podnik ako predmet do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1053/2012 a rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/684/2004).

27. Záver súdu prvej inštancie, že nešlo o podnik patriaci obom stranám sporu ako manželom, ale len žalovanému ako podnikateľovi (ako vec slúžiacu výkonu len jeho povolania), bol preto nesprávny. Posudzovanie okolností relevantných z hľadiska tvorby majetkového substrátu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, osobitne pri posudzovaní osobnej i finančnej účasti a spolupráci jedného z manželov na podnikaní druhého manžela, je potrebné vykladať zásadne z materiálneho hľadiska nie formálne. V danom prípade bolo splnené i hľadisko formálne (§ 2 ods. 2 Obchodného zákonníka).

28. Vzhľadom na nesprávny záver súdu prvej inštancie ohľadne existencie spoločného podniku patriaceho do BSM, súd prvej inštancie už následne neskúmal, ani nevyhodnotil jeho stav v čase zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Existenciu spoločného podniku, aj z hľadiska jeho trvania, opäť nemožno vykladať formálne, ale z materiálneho hľadiska.

29. Podnikom sa rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. Ak ide o podnik patriaci obidvom manželom ako podnikateľom, je predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva. Z hľadiska existencie a trvania spoločného podniku v čase zániku BSM, bude potrebné sa zaoberať a vyhodnotiť dokazovanie ohľadom stavu spoločného podniku, vychádzajúc aj zo zmluvy o poskytovaní obchodných služieb, uzavretej na dobu neurčitú (či došlo k jej rozviazaniu, kedy a akým spôsobom, vo vzťahu k akým službám, z akých dôvodov a príčin), prípadne ako sa ďalej transformovala spoločne nadobudnutá hodnota podniku. Uplatnenie peňažného nároku žalobkyne na plnenie, v súvislosti s hodnotou spoločného podniku, súd prvej inštancie posúdi a vyhodnotí na základe výsledkov dokazovania, s prihliadnutím na kritériá a zásady vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v kontexte individuálnych okolností prípadu.

30. S poukazom na vyššie uvedené odvolacia námietka žalobkyne o nesprávnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie a v dôsledku toho aj o nesprávnom právnom posúdení veci bola dôvodná.

31. Ustanovenie § 153 o sudcovskej koncentrácii konania je normatívnymi vyjadrením základného princípu zakotveného v čl. 5 CSP, podľa ktorého môže súd (v rozsahu ustanovenom zákonom) odmietnuť procesné úkony, ktoré vedú k nedôvodným prieťahom v konaní.

32. Na rozdiel od zákonnej koncentrácie konania, ktorá je pre súd obligatórna, sudcovská koncentrácia konania (§ 153 CSP) je v diskrečnej právomoci súdu. Uplatnenie diskrečného práva súdu závisí od okolností konkrétneho prípadu (porov. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S.,

Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 579 s.).

33. V prípade porušenia povinnosti predložiť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, môže nastúpiť sankcia predpokladaná v § 153 ods. 2, 3, ale aj iný právny následok. Napríklad omeškanie s predložením prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany môže spôsobiť vznik zavinených trov konania (§ 256 ods. 2 CSP).

34. Oneskorené predloženie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany môže súd ospravedlniť na základe subjektívnych kritérií alebo na základe objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí napr. vyhodnotenie procesného štádia, v rámci ktorého došlo k porušeniu procesnej povinnosti strany konania, vrátane následkov spojených s procesným omeškaním.

35. V posudzovanej veci z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplývalo vyhodnotenie, v okolnostiach konkrétneho prípadu, neuplatnenia včasnej procesnej obrany žalobkyňou, sporovaním skutkových tvrdení žalovaného ohľadom sumy 15.000 eur (patriacej do BSM a použité výlučne žalobkyňou), až po predbežnom právnom posúdení súdom (odsek 69 napadnutého rozsudku), t.j. či uvedená obrana viedla k nedôvodným prietahom v konaní, prípadne inému závažnému následku, odôvodňujúcemu primeranosť tejto procesnej sankcie za porušenie základného princípu zakotveného v článku 5 CSP a ustanovenia § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania.

36. V súvislosti s inštitútom predbežného právneho posúdenia veci odvolací súd pripomína, že tento procesný inštitút má predovšetkým umožniť objektívnu predvídateľnosť následného súdneho rozhodnutia a vytvoriť priestor na prehodnotenie vlastnej procesnej pozície sporových strán, ich vecnú a efektívnu právnu argumentáciu, riadne substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov a pod. (porov. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 672 s.). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v súvislosti s neprihliadaním na skutkové tvrdenia žalobkyne ohľadom sumy 15.000 eur (ktorými sporovala zaradenie sumy 15.000 eur do masy BSM) a v dôsledku toho nevysporiadaním sa s obranou žalobkyne, nebolo možné považovať za dostatočné. Bolo tiež v súlade s článkom 17 základných princípov Civilného sporového poriadku vyhodnotiť vykonané dokazovanie na základe prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany podľa § 150 a § 151 CSP (použitie čerpaných finančných prostriedkov vo výške 15.000 eur), vrátane dôkazného bremena (na bežnú spotrebu manželov alebo na náklady spojené s užívaním a udržiavaním majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve, vzhľadom na § 144 OZ, na ktoré ustanovenie súd prvej inštancie v odseku 64. odôvodnenia napadnutého rozsudku aj poukázal). Nemožno tiež prehliadať vyjadrenie žalobkyne v replike zo dňa 22.3.2019, týkajúce sa dispozície s predmetnou sumou.

37. Žalobkyňa v odvolaní namietala nezaradenie peňažnej sumy 7.000 eur, predstavujúcej výber z účtu žalovaným dňa 23.12.2016, do masy BSM, vo vzťahu ku ktorej v odôvodnení napadnutého rozsudku (odsek 72) absentuje vyporiadanie sa so žalobkyňou uplatňovaným návrhom v podaní zo dňa 21.4.2020, obsahujúcom procesný návrh, v dôsledku informačného deficitu žalobkyne, ktorý procesný postup nebol vyhodnotený v kontexte doplnenia podania zo dňa 22.5.2024 (návrh na zaradenie sumy 7.000 eur do vyporiadania BSM, posudzujúc každé podanie podľa jeho obsahu v zmysle § 124 ods. 1 CSP).

38. Žalobkyňa vyjadrila nesúhlas so záverom súdu prvej inštancie o nespornom spoločnom záväzku manželov, ktorý sa týkal rekonštrukcie bytu vo výške 7.320 eur a výstavby pivnice vo výške 2.680 eur, s poukazom na spornosť uvedených záväzkov, ktorá mala vyplývať z podania žalobkyne zo dňa 16.8.2019. Súd prvej inštancie pri kvalifikovaní nespornej skutočnosti (existencie spoločného záväzku manželov) v uvedenej výške, vychádzal z podania žalobkyne zo dňa 10.1.2024 (teda z jej neskoršieho podania), v ktorom žalobkyňa uznala vyššie uvedené náklady v celkovej sume 10.000 eur ako spoločné pasíva, ktoré uhradí žalovaný. Dôvodne preto súd prvej inštancie konštatoval, že strany sporu zhodne uviedli, že predmetom vyporiadania sú aj uvedené investície do nehnuteľností strán sporu. Obsah podania zo dňa 10.1.2024 v odvolaní žalobkyňa nespochybnila, ako ani nevyvodila konkrétne porušenie svojich práv v konaní pred súdom prvej inštancie.

39. Zákon (§ 220 CSP) venuje zvýšenú pozornosť odôvodneniu súdneho rozhodnutia, normovaním obsahových náležitostí. Ide o návod čo má odôvodnenie rozsudku obsahovať, keďže má význam z

hľadiska prostriedku kontroly správnosti rozhodnutia, a to zo strany účastníkov konania, ako i vyššieho súdu, ktorý ho bude preskúmavať, ale aj zo strany verejnosti.

40. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. I. ÚS 265/05) pokiaľ súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.). Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (napríklad sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

41. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 220 CSP. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ústavne konformným výkladom ustanovenia § 220 CSP pritom treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v ňom uvedenými je v rozpore aj úplný, či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práva na tento argument (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 410/03).

42. S poukazom na vyššie uvedené, rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedalo požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Postrádalo argumentačný základ, ktorého správnosť by odvolací súd preskúmal.

43. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane konania, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorý nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom (ktoré nenahrádza prvoinštančné konanie).

44. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní, postupovať v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, vyhodnotiť výsledky dokazovania v súlade s procesnými pravidlami Civilného sporového poriadku, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 CSP).

45. Pokiaľ jeden z bývalých manželov označí svoj nárok spôsobom, ktorý možno od neho v rámci objektívne dostupných informácií požadovať, je tento nárok uplatnený napriek tomu, že k jeho upresneniu dochádza až v priebehu konania. V pomeroch vyporiadania BSM to znamená, že môžu byť riadne uplatnené k vyporiadaniu jednotlivé veci a hodnoty, hoci k ich upresneniu a konkretizácii dochádza až v priebehu konania. Predpokladom pre uvedený záver je, že zo žaloby (podania) je zrejmé, že účastník mienil urobiť predmetom vyporiadania príslušnú vec či hodnotu. Takzvaný informačný deficit smeruje k procesnému zohľadneniu toho, že v niektorých prípadoch nemôže účastník konania o vyporiadanie BSM bez súčinnosti so súdom disponovať všetkými potrebnými tvrdeniami (či dôkazmi) už na začiatku konania, predovšetkým z dôvodu, že objektívne nemá možnosť potrebné informácie alebo dôkazy získať (porov. napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/3541/2014).

46. Napriek tomu, že právna úprava dáva súdu mieru úvahy, ktoré skutočnosti a do akej miery vo svojom rozhodnutí zohľadní, vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa zásad v zmysle ustanovenia § 150 OZ, má zodpovedať spravodlivému posúdeniu veci pri zohľadnení okolností konkrétneho prípadu (vyporiadanie má byť dôsledkom spravodlivého posúdenia konkrétnych skutočností daného vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva).

47. Súd prvej inštancie bude dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo určité a presvedčivé, s uvedením obsahových náležitostí podľa § 220 ods. 2 CSP. Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, poskytne odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu SR napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

48. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia súd preskúmateľným spôsobom vyjadří skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol. Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

49. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (vrátane trov odvolacieho konania).

50. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.